

NADNIEMIEŃSKI KURIER POLSKI

Orzeszkowej 13 tel. 166
Redakcja otwarta od 12-115-6
Administracja - 10-114-6
Prenumerata miesięcznie zł. 4.
z odnośnikiem i przes. poczt. 4 zł. 50 gr.

№ 122 Rok II
GRODNO
poniedz. 4 maja 1925 r.

OGŁOSZENIA: Za 1 wiersz m/m za tekstem 20 gr. Drobnopis, wyraz 10 gr. Dla poszukujących pracy 5 gr. za wyraz. Miesięczne p/g umowy. Dla ogłoszeń układ stronicy 8-mi szpalowy. Każda nowa podwyżka taryfy, ogłoszona w nagłówku, obowiązuje wszystkie już przyjęte zamówienia bez uprzedniego zawiadomienia.

Caty świat szaleje z zachwytu korona sztuki kinematograficznej.

P
K I N O
A
L A -
C E
ulica Pocztowa № 4

Dzwonnik z NOTRE DAME

Monumentalne arcydzieło filmowe w 12 akt., podług nieśmiertelnej powieści Notre-Dame de Paris **WIKTORA HUGO**

W roli cyganki Esmeraldy pełno słodyczy, powabu, czaru, ujmującego wdzięku
Ruth Miller

W roli garbuska, Quasimodo dzwonnika katedry Notre Dame fenomenalny aktor film.
Lon Chaney

Dziś

Kino Saturn | **Dziś! RASPUTIN** | **Dramat w 7 aktach**

Zjazd Koła Polek w Warszawie

Delegatki z Grodna: przewodn. Koła p. Stefanowicz-Nowicka i człon. zarząd. p. S. Taihejmowa.

Po dwuletniej przerwie, Zjazd był nadzwyczajnie liczny i ożywiony. Ze wszystkich krańców Polski zjechały się przedstawicielki miejscowych Kół. Obrady trwały trzy dni. Na powitanie Zjazdu przemawiali:

Generał Józef Haller w imieniu Cz. Krzyża, zaznaczając wspólność pracy i zamiarów Koła Polek i Cz. Krzyża i spotkanie się tych instytucji na tych samych polach pracy, dążących zawsze do tego aby grożącemu zrujnowaniu zrujnować na przeciw, nie dopuszczając aby one do nas przyszło. Z radością przeto wita stworzenie Komitetu Społeczno-przysposobienia rezerw kobiecych, jako placówki powstałej w tym celu.

Poseł Szymkowiakówna wita Zjazd w imieniu Towarzystwa Polek z Górnego Śląska. Tow. liczące około 40 tysięcy polek.

P. Zaborowska—w imieniu Białego Krzyża.

P. Major Słowiński—w imieniu Komedii Miasta.

P. Chrzastowski—w imieniu Oddz. Warsz. Cz. Krzyża podnosi działalność i zasługi Koła od początku jego egzystencji, składając w ręce kobiet przyszłość Polski.

Następnie odczytał szereg przemówień rozmaitych Związków i Kół prowincjonalnych.

Po sprawozdaniach Głównego Zarządu i Kół prowinc. nastąpiły referaty:

Gospodarki finansowej, p. Inż.

Widomski—gener. sekretarz Komitetu ekonom. ministrów wykazując wielką powagę sytuacji i nawołując do spełnienia najważniejszych obowiązków: propagandy oszczędności, stworzenie solidarności konsumentów, niewyższ. za granicę, niekupowanie towarów zagranicznych.

Dalsze referaty, na temat stanowiska dzisiejszej kobiety, kwest. pracy zarobkowej, domu, rodziny, opieki nad dzieckiem, interp. były przez p.p. Dr. Budzińską Tylicką, Dr. Gorlicką, Redak. Pełczyńską i Jętkiewiczową.

Rezultatem obrad dwudniowych było uchwalenie wniosków: w zrozumieniu powagi chwili przełomowej w gospodarstwie położeniu kraju

1) Szerzenie idei jaknajdalej idącej oszczędności w zakupach, popieranie wytworzości własnej, (zwalczanie importu zagr.), popieranie wysiłków Rządu w utrudzeniu obywatelom wyjazdów za granicę. 2) Pracę nad podniesieniem poziomu duchowego: propag. idei wykształcenia zawodowego kobiet, przy uwzględnieniu zawodów nie odrywających kobiety od ogniska domowego, wyrabianie sił fachowych społecznych, wprowadzenie idei wychowania fizycz. kobiet. 3) Zjazd zaleca pogłębienie myśli ogółu kobiecego, zwalczanie niewłaściwości w ubraniach, tańcach, widowiskach i t. d. 4) Zjazd uchwalił przyjęcie udziału w uroczystości Koronacji Matki Boskiej Częstochowskiej i wy-

powiedział się przeciwko urządzeniu w Stolicy, w dniu święta narodowego, obchodu wyboru Królowej.

Trzeci dzień Zjazdu poświęcony referatom „Wychowanie fizyczne kobiet”. Zorganizowany w tym celu Komitet społeczny składający z całego szeregu organizacji społecznych.

Temat powyższy omawiany był również szeroko przez przedstawicielki władzy wojskowej w osobach generała i pułkownika Szt. Generalnego (nazwisk nie zanotow.). Zastosowanie rezerw kobiecych jako zastępczyni żołnierza w służbie gospodarczej, oświatowej, łączności, sanitarnej. Ogólna opieka nad żołnierzem—utrzymanie jego ducha na poziomie moralnym i patriotycznym.

Środki dla osiągnięcia: zakładanie obozów letnich, kursów gospod. sanitarnych, łączności, oświatowych, ćwiczenie fizyczne (zakładanie stadionów). Udział kobiety w służbie linijowej wykluczony.

Ze względu na ograniczenie miejsca w naszych dziennikach, podajemy tylko skrót.

Adela Stefanowicz-Nowicka.

Obchód rocznicy 3 maja w gimnazjum męskim im. Ad. Mickiewicza

W dniu 2 maja o godz. 6 tej wieczór w Świetlicy Państwowego Gimnazjum Męskiego odbył się obchód rocznicy Konstytucji 3 Maja.

Po odegraniu hymnu „Boże coś Polskę” przez orkiestrę dętą Seminarjum Męskiego, prelekcję o królu Bolesławie Chrobrym wygłosił prof. Kap, skreślając w krótkich słowach słuchaczom sylwetkę tego wielkie-

go króla, którego rocznicę obchodzimy w tym roku, łącznie z konstytucyjną 3 maja. Następnie uczniowie gimnazjum wykonali deklamacje i śpiewy. Chór Seminarjum żeńskiego odśpiewał bardzo dobrze kilka okolicznościowych piosenek.

Poczem prof. Szuszkiewicz, w doskonałej ujętej formie, wygłosił odczyt o Konstytucji 3-go Maja, wysłuchany z prawdziwą ciekawością przez zebranych. W przerwach młodzież odtęczyła walczyka i mazurę, przy dźwiękach orkiestry. Na wyróżnienie zasługuje orkiestra mandolinistów gimnazjum męskiego.

Pochód przy lampkach ulicami miasta zakończył uroczystość w tym dniu.

1 Maja

Dzień 1-go maja przeszedł w Grodnie nadzwyczaj spokojnie.

W cichej nie najelektryzowanej atmosferze dnia czuć było, że na żadne wypadki i wybryki nie zanoszą się, jakoby do samego wieczora najmniejszy odruch nie zdradzał, że jest to dzień, który rok rocznie przyniesie musi ze sobą zdenerwowanie i ofiary.

Jakiś tylko jeden zbyt nerwowy osobnik nie wytrzymał i krzyknął: „Da zdrowstwu i ujet komuna”, poszedł odpocząć w komisariacie.

Dr. med. H. BRYZMAN

choroby skórne i wenerycz.

Leczenie lampą kwarcową

Przyjmuje od 9-10 i od 4-7 Grodno, ul. Hoovera 2. Tel. 202

Czy jesteś już członkiem cywilnego klubu sportowego?

„CRESOVIA”

Z sali Sądu Okręgowego Sprawa partyzantów dywersyjnych

(d. c.)

IX posiedzenie.

Lud białoruski nie jest przychylny ani dla Rosji, ani dla Niemiec wbrew zabiegom naszych „przyjaciół” podaje jako pewnik w swem przemówieniu mec. Zaboklicki. Zbyt również mało poważne są dla głęboko wkorzonej polskiej kultury na tutejszych terenach obawy kwestji litwskiej, czy białoruskiej, bowiem przetrwała ona tak poważne zakusy jak państwowości rosyjskiej, której pomimo wszystko nie wiele udało się zdziałać w tym kierunku.

Analizie wpływu pokoju ryzyko na genezę dzisiejszego procesu poświęcają swe przemówienie adw.: Szafalowicz i Nielubowicz, stający obaj w obronie jednej i tej samej grupy podsądnych.

Mec. Sztatman i następnych paru mówców odrzucają na bok wszelką ideologję oraz patriotyczne marzenia, czy tendencję patrząc na sprawę jako na wynik interesu, który ktoś chciał zrobić w tym wypadku.

Każdy z nich wskazywał na siedlisko owego kogoś, kto nabywał akcje przedsiębiorstwa afery białoruskiej w celu zrobienia na niej własnego interesu i wszyscy zgadzali się z tem, że nie w sentymentach szukać należy genezy faktu. obrońca się gając 68 roku stwierdza, że rząd rosyjski nie znalazł w ludzkiej białoruskim sprzyntierzenia do zgniewienia powstania, że wzajemne stosunki współżycia zostały się ciężkim próbom i przetrwały poprawnie aż do czasu kiedy epoka powojenna przypędziła do chał powrotną falę zgangrenowanego bolszewizmem eks. soldata carskiego i czerwonego. Na kwestję miłości chłopca białoruskiego do Rosji nader sceptycznie zapatruje się mec. Sztatman. Nie dzieli się strony dawnej Rosji jakoj, która dopomagaby do rozwoju tej rośliny, bowiem Rosja pod każdym względem zawsze nposledzała ten kraj, szczególnie starając się jego kulturę utrzymać na najniższym poziomie.

Nie tedy dziwnego, że wszelkie najskrajniejsze hasła oraz idee znalazły nader podatny grunt w ciemnych masach i że za hasło „ziemia pańska dla chłopca” mógł każdy kto chciał sprzedać swoje jawne, czy skryte interesy osobiste. Łastowski rzucając to hasło kupił bezmyślną masę dla rzekomej idei niepodległościowej, którą z dobrym zarobkiem odsprzedał ościennym państwow.

Nie przesadza to kwestji, że nie wszyscy szli dobrowolnie na zew, a część, może nawet i większa, szła pod przymusem. Kwestja szkolenia państwu polskiemu przez sztuczne forsowanie idei państwowości białoruskiej nie przestała być aktualną i w dalszym ciągu robi się to jawnie na wschodzie, o między od naszych granic.

Mec. Horbaczewski sądzi, że podsądni są ofiarami miłości. Nie takiej którą zazwyczaj ludzie mianem tym chrzcic zwykli, nie przejęciowej zmieniającej obiektu, lecz wielkiej stałej żywiołowej trwającej od wieków i po wszystkie czasy pokład pot skraplający się na użojonem pracą ozole padać będzie kroplami na czarną, często piaszczystą, niekiedy niewdzięczną ziemię.

Ta miłość do ziemi, na której chłop od młodości do samej mogiły pracuje, wysłana z pierśi matki, oraz ów pierwotny grzech wiecznego głodu i pożądania ziemi, z jakim na świat przychodzi stanowią drugą naturę, staje się osią wszystkich

myśli, czynności i czynów często prowadzących do zbrodni jak świadczą o tem kroniki sądowe.

Posądzać oskarżonych w obecnym procesie o ideologję jest nonsensem, brak bowiem w przewodzie sądowym jakiegokolwiek po temu posiaak.

Możliwe, że są ideowcy pomiędzy niemi, to jednak nie zostało zadookumentowane.

Ta szara masa wedle zdania obrońcy, jest objektem prób szkolenia Polsce przez sąsiadów, czego dowodem najlepszym jest b. rząd Łastowski, który dopóty tylko istniał, dopóki można było bruzdzić w nadziei, że w mętnej wodzie uda się coś wyłowić z tej czy innej strony.

W rozbieżnościach narodowościowych niepodobna dopatrywać się wedle zdania mec. Lobnaoa przyczyn, rezultatem których jest obecny proces.

Przeoczą temu głębokie ślady polonizacji Białorusinów, dokonanej automatycznie dzięki wpływowi kultury polskiej, działającej przez szereg wieków.

Njwybitniej uwydatnione to w różnicy, jaka zachodzi między językiem białoruskim obecnej doby a dawnym, ślady którego przechowały się w historycznych dokumentach z czasów wielkiego księstwa litwskiego.

Dziejowy moment tragedji narodu ucieleśniony w rozpaczliwym a wzniiosym odruchu 68 roku zatopiony został w morzu wspólnej krwi, wylanej w walce z wrogiem Rzpltej przez ojców dzisiejszych sędziów i podsądnych, ginących z miłości dla wspólnej ojczyzny.

Przechodząc do bezpośredniej kwestji obrony swoich 5 klientów mec. Lobman, do czterech zastosował słowa mec. Wróblewskiego i nazwał ich wobec braku wszelkich dowodów ich winy, „zbytecznie bląkającymi się po sali”. Co zaś do piątego, to broń znaleziona u niego nie może służyć jako dowód przy należności do partyzantów, tysiące bowiem innych posiadało w owym czasie broń z czasów wojny i za to nie odpowiada.

Swoiście ujął sprawę mec. Dąbrowo, mowa jego bowiem skierowaną była pośrednio do Sądu, bezpośrednio zaś do tych obrońców, których politykomanja zaprowadziła na mauwce historyczne, gdzie zagubili się w ostępach własnej opacznej argumentacji.

Zamiast szukaniem prawdy życiowej, zajęli się poszukiwaniem nie istniejących idealów, zamykając oczy na to, co dla obrońcy na zasadzie przewodu sądowego jest jasne jak dzień i widoczne pomimo przestrzeni, jaką przyczyny od skutków są oddalone. Berlin—oto przyczyna wszystkiego nie zaś ideały białoruskie, czy nienawiści narodowościowe.

Pod adresem patrzącego ze strony ideowej na tę sprawę mec. Leinwandhändlera rzuca obrońca oświadczenie, że nigdy naród białoruski nie był gubiony przez Polskę, czego właśnie owe 400 lat poruszone przez mec. L. są najlepszym dowodem, dając świadectwo poprawności wspólnego poczucia.

Otumanionej, nieoświadczonej szarej masy nie można nazywać idealistami, zarówno jak stosować do niej srogich praw, jeżeli zaś ukarać ich należy, to jako matka nie jako macocha.

(d. c. u.)

Z Koła Pracowników Miejskich w Grodnie

Wykłady stylistyki i geografji Polski systematycznie odbywają się w sali posiedzeń Rady Miejskiej, a mianowicie:

Stylistyki w środy od 6—8 wiecz. geografji Polski we wtorek, soboty i niedziele od 7—8 w.

Wykłady stylistyki urozmaicone są obecnie wykładami z literatury polskiej. Ostatni wykład prof. Hanusa o twórczości A. Mickiewicza przyjęty został przez słuchaczy z nieklamnym zadowoleniem.

Jak słyszeliśmy niezadługo ma być wygłoszony przez prof. Gasperkiego specjalny wykład dotyczący Grodna z punktu widzenia geograficznego, w jaknajszerszym zakresie ujęty. Zainteresowanie wykładami rosnie.

Wiec polityczny

Kumitet P. P. S. urządził w dniu 1 maja w klubie kolejowym wiec polityczny na którym zgromadzeni w dużej ilości robotnicy w poważnym nastroju wysłuchali rzeczowych przemówień o znaczeniu święta robotniczego.

Wybrany przez aklamację na przewodniczącego p. Antuszewicz zagał zebranie poczem przemawiali pp. Lambner, R. Sawicki i Wolszyn postę białoruski przybyły z Warszawy.

Sz zgody zebrania podamy następnie.

Kradzieże

Dokonano kradzieży garderoby i płótna, ogólnej wartości 250 zł. w nocy z dnia 22 na 23 kwietnia r. b. z niezamkniętego kufra na szkodę mieszkańca wsi Klukowce gm. Hołyńskiej Ragiela Zakina. Dochodzenie prowadzi się.

Dokonano kradzieży obuwia gotowego i skórek w nocy z dn. 24 na 25 kwietnia r. b. ze sklepu przy ul. Brigidzkiej № 17 ogólnej wartości 4.000 zł. Kradzież była dokonana za pomocą włamania się. Jest przypuszczenie co do symulacji.

W Łunnie skradziono z niezamkniętego sklepu na szkodę Berlin Chany towarów kolonialnych ogólnej wartości 117 zł. Kradzież dokonana została w nocy z dnia 25 na 26 b. m. przez nieznaną sprawców.

Pobicie

Kiesuk Jan zam. przy ul. Chlebn. Przystań Nr. 51 w dniu 25 b. m. o godz. 18 będąc na polu za miastem wraz z innymi robotnikami został pobity przez Kudaszewicza i Pułajczuka zam. przy ul. Nowa Kolonja. Dochodzenie prowadzi się.

Spirytus

oczyszczony na cele domowe i lecznicze 0.5 mocy 95° w cenie 3 zł. 77 gr. oraz denaturat do nabycia w handlu win i wódek

M. Nejman

przy Placu Batorego Nr. 31-a

3-21

Kupon

uprawnający do 10 proc. rabatu przy zakupach w firmie

Placówka

Dominikańska 28

Pocztowa 6.

Ważny pięć dni

Grodno dn. 4. V. 1925 r.

D-ta M. Arkin

Regulacja krzywo umieszczonych zębów i anormalnych szczęk (ortodontja)

na podstawie najnowszych metod naukowych
Przyjmuje od 10—3 i od 5—7
Grodno, Bankowa nr. 1.

Ukazał się nowy numer tygodnika

Wiadomości

Literackie

Adres Administracji:
WARSZAWA, Ś-to Krzyńska 30,
tel. 223-04.

Do sprzedania okazanie 14 wozków kolejowych mało używanych na tor 600 mm nośności 3-tonowych oraz bocznica na szlaku Kuźnica—Grodno. Wózki obejrzać można: Kamienna Nowa. Pisemne zgłoszenia do Redakcji. 1-3

Zgubiono książkę wojskową wydaną przez P. K. U. Grodno wydaną na imię Arona Powalskiego. 2-3

Skradziono dowód tożsamości wydany przez Dyrekcję Wileńską P. K. P. za № 1169, Ser. A, na imię Czesławy Rakuntowej i który unieważnia się. 2-3

Czytajcie „Nadnieński Kurjer Polski“

Zawiadomienie

Cukiernia SZYPOŃSKIEGO

Pocztowa 11

W powiększonym lokalu, z dn. 2 maja w godzinach wieczornych przygrywać będzie koncertowy duet.

Niezależnie od wyrobów cukierniczych wydawane będą na zamówienie porcje mięsne, jako to kotlety, befsztyki, parówki i t. p.